

Finansutskottets betänkande 2020/21:FiU13

Anpassade tillståndskrav för tjänstepensionskassor

Sammanfattning

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till ändringar i lagen om tjänstepensionsföretag och försäkringsrörelselagen.

Förslaget innebär en lättnad i kraven för att en tjänstepensionskassa ska få tillstånd att driva tjänstepensionsverksamhet som tjänstepensionsföretag. Enligt förslaget ska tillstånd få ges även om en tjänstepensionskassa inte uppfyller det riskkänsliga kapitalkrav som gäller enligt lagen om tjänstepensionsföretag. Förslaget syftar till att hindra att en i grunden långsiktigt livskraftig tjänstepensionskassa nekas tillstånd att driva verksamhet som tjänstepensionsföretag på grund av att kassan tillfälligt och till följd av det rådande marknadsläget i spåren av covid-19-pandemin inte kan uppfylla det riskkänsliga kapitalkravet.

Därutöver föreslås även en ändring av rättelsekaraktär i försäkringsrörelselagen.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 15 december 2020.

Behandlade förslag

Proposition 2020/21:17 Anpassade tillståndskrav för tjänstepensionskassor.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut3

Redogörelse för ärendet4

 Ärendet och dess beredning.....4

 Bakgrund4

Utskottets överväganden.....5

 Anpassade tillståndskrav för tjänstepensionskassor5

Bilaga 1

Förteckning över behandlade förslag7

 Propositionen7

Bilaga 2

Regeringens lagförslag8

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Anpassade tillståndskrav för tjänstepensionskassor

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i försäkringsrörelselagen (2010:2043),
2. lag om ändring i lagen (2019:742) om tjänstepensionsföretag.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2020/21:17 punkterna 1 och 2.

Stockholm den 5 november 2020

På finansutskottets vägnar

Åsa Westlund

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Åsa Westlund (S), Elisabeth Svantesson (M), Gunilla Carlsson (S), Edward Riedl (M), Oscar Sjöstedt (SD), Adnan Dibrani (S), Ulla Andersson (V), Jan Ericson (M), Dennis Dioukarev (SD), Jakob Forssmed (KD), Ingemar Nilsson (S), Mats Persson (L), Charlotte Quensel (SD), Karolina Skog (MP), Mattias Karlsson i Luleå (M), Björn Wiechel (S) och Rickard Nordin (C).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlas regeringens proposition 2020/21:17 Anpassade tillståndskrav för tjänstepensionskassor.

I propositionen föreslås ändringar i lagen (2019:742) om tjänstepensionsföretag respektive försäkringsrörelselagen (2010:2043).

Den föreslagna övergångsbestämmelsen i lagen om tjänstepensionsföretag innebär en lättnad i kraven för att en tjänstepensionskassa ska få tillstånd att driva tjänstepensionsverksamhet som tjänstepensionsföretag. Bakgrunden är det instabila marknadsläget till följd av covid-19-pandemin.

Den ändring som föreslås i försäkringsrörelselagen (2010:2043) är av rättelsekaraktär.

I propositionen finns en redogörelse för ärendets beredning fram till regeringens beslut om propositionen.

Regeringens förslag till riksdagsbeslut återges i bilaga 1. Regeringens lagförslag finns i bilaga 2. Lagförslaget har granskats av Lagrådet.

Bakgrund

Tjänstepensionskassor är understödsföreningar som driver tjänstepensionsverksamhet i form av försäkringsrörelse. Lagen (1972:262) om understödsföreningar upphävdes 2011 då den nya försäkringsrörelselagen infördes. Befintliga understödsföreningar fick dock fortsätta att driva sin verksamhet under en övergångsperiod. Före övergångsperiodens slut skulle föreningarna antingen ansöka om tillstånd enligt försäkringsrörelselagen eller gå i likvidation. Övergångsperioden har förlängts vid flera tillfällen. För de understödsföreningar som är tjänstepensionskassor förlängdes övergångsperioden vid det senaste tillfället till utgången av april 2020 (prop. 2018/19:67, bet. 2018/19:FiU39, rskr. 2018/19:232). De lagändringar som genomförde andra tjänstepensionsdirektivet¹ i svensk rätt trädde i kraft den 15 december 2019. Genom en av lagändringarna fick tjänstepensionskassor, som ett alternativ till att ansöka om tillstånd enligt försäkringsrörelselagen eller att gå i likvidation, möjlighet att ansöka om tillstånd för att bli tjänstepensionsföretag enligt den nya regleringen (prop. 2018/19:158, bet. 2019/20:FiU12, rskr. 2019/20:27). Övergångsperiodens längd lämnades oförändrad till utgången av april 2020.

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2341 av den 14 december 2016 om verksamhet i och tillsyn över tjänstepensionsinstitut.

Utskottets överväganden

Anpassade tillståndskrav för tjänstepensionskassor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag till ändring i lagen om tjänstepensionsföretag som innebär en lättnad i kraven för att en tjänstepensionskassa ska få tillstånd att driva tjänstepensionsverksamhet. Riksdagen antar också regeringens förslag till en ändring av rättelsekaraktär i försäkringsrörelselagen.

Propositionen

Anpassade tillståndskrav för tjänstepensionskassor

Genom lagen om tjänstepensionsföretag, som trädde i kraft den 15 december 2019, har en ny möjlighet skapats för tjänstepensionskassor att fortsätta driva verksamhet som tjänstepensionsföretag. Den EU-rättsliga grunden för regleringen är andra tjänstepensionsdirektivet. För att få bifall till en ansökan om att ombildas till tjänstepensionsföretag krävs att den sökande tjänstepensionskassan vid tidpunkten för Finansinspektionens beslut uppfyller det riskkänsliga kapitalkravet enligt lagen om tjänstepensionsföretag.

Som en följd av covid-19-pandemin finns det en förhöjd risk för att några tjänstepensionskassor på grund av tillfälliga ekonomiska problem inte uppfyller tillståndskraven. Finansinspektionen har därför efterfrågat en ny övergångsbestämmelse i lagen om tjänstepensionsföretag. Regeringen föreslår mot den bakgrunden att tjänstepensionskassorna ges en lättnad i det nuvarande tillståndskravet. Enligt förslaget ska Finansinspektionen få bevilja tillstånd för en tjänstepensionskassa att driva verksamhet som tjänstepensionsföretag även om den planerade verksamheten inte kan antas komma att uppfylla det riskkänsliga kapitalkrav som gäller enligt lagen om tjänstepensionsföretag. Eftersom det riskkänsliga kapitalkravet är ett nationellt tillägg som gäller utöver reglerna i andra tjänstepensionsdirektivet finns det inga hinder i EU-rätten mot att införa en sådan bestämmelse. Tillstånd bör enligt regeringen bara ges för verksamheter som är långsiktigt livskraftiga. Det innebär att tjänstepensionskassan ska ha förmåga att uppfylla det riskkänsliga kapitalkravet på längre sikt. Tillstånd ska enligt förslaget få ges om tjänstepensionskassan kan antas komma att uppfylla det riskkänsliga kapitalkravet efter tillämpning av bestämmelserna i lagen om tjänstepensionsföretag om åtgärder som ska vidtas om ett tjänstepensionsföretag inte uppfyller det riskkänsliga kapitalkravet. Förslaget syftar till att hindra att en i grunden långsiktigt livskraftig tjänstepensionskassa nekas tillstånd att driva verksamhet som tjänstepensionsföretag på grund av

att kassan tillfälligt, och till följd av det rådande marknadsläget i spåren av covid-19-pandemin, inte kan uppfylla det riskkänsliga kapitalkravet.

Regeringen föreslår att det införs en ny övergångsbestämmelse som tillgodoser detta i lagen om tjänstepensionsföretag.

Återinförd bestämmelse om förfarandet när en grupp tillsynsmyndighet utses

Regeringen föreslår också en ändring av rättelsekaraktär i försäkringsrörelselagen. En bestämmelse om förfarandet när en grupp tillsynsmyndighet utses togs oavsiktligt bort i samband med riksdagens beslut om proposition 2019/20:138 Vissa frågor om försäkring och tjänstepension (bet. 2019/20:FiU40, rskr. 2019/20:248). Det här aktuella förslaget innebär att denna bestämmelse återinförs.

Ikraftträdande

Lagändringarna ska enligt förslaget träda i kraft den 15 december 2020.

Utskottets ställningstagande

Det har inte väckts någon motion med anledning av propositionen. Utskottet anser att riksdagen av de skäl som anförs i propositionen bör anta regeringens lagförslag.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2020/21:17 Anpassade tillståndskrav för tjänstepensionskassor:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i försäkringsrörelselagen (2010:2043).
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2019:742) om tjänstepensionsföretag.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i
försäkringsrörelselagen (2010:2043)

Härigenom föreskrivs¹ att 19 kap. 8 § försäkringsrörelselagen (2010:2043) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

19 kap.**8 §²**

När Finansinspektionen enligt 7 § ska vara grupp tillsynsmyndighet, får inspektionen tillsammans med berörda behöriga myndigheter komma överens om att en annan myndighet inom EES än inspektionen ska utses till grupp tillsynsmyndighet. Finansinspektionen får träffa en sådan överenskommelse, om det är olämpligt att inspektionen utses till grupp tillsynsmyndighet med hänsyn till gruppens struktur och den relativa betydelsen av gruppens verksamhet i olika länder.

Om det i ett annat fall än det som avses i första stycket skulle vara olämpligt med hänsyn till en grupp s struktur och den relativa betydelsen av dess verksamhet i olika länder att grupp tillsynsmyndigheten utses enligt de grunder som anges i artikel 247.2 i Solvens II-direktivet, får Finansinspektionen träffa en överenskommelse om att inspektionen eller en behörig myndighet ska vara grupp tillsynsmyndighet för gruppen.

Om en överenskommelse enligt andra stycket innebär att Finansinspektionen utses till grupp tillsynsmyndighet, ska inspektionen fatta ett beslut om detta och överlämna beslutet till gruppen.

En överenskommelse enligt första eller andra stycket får träffas inom tre månader från den dag då frågan om en sådan överenskommelse väcktes av en berörd myndighet. Den berörda gruppen ska ges tillfälle att yttra sig. Finansinspektionen får högst en gång om året väcka frågan om en sådan överenskommelse.

Denna lag träder i kraft den 15 december 2020.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/138/EG av den 25 november 2009 om upptagande och utövande av försäkrings- och återförsäkringsverksamhet (Solvens II), i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/843.

² Senaste lydelse 2020:400.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (2019:742) om tjänstepensionsföretag

Härigenom föreskrivs att det i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen (2019:742) om tjänstepensionsföretag ska införas en ny punkt, 4, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4. En understödsförening som avses i 7 § första stycket lagen (2010:2044) om införande av försäkringsrörelselagen (2010:2043) och som inte uppfyller det krav på att kapitalbasen minst ska uppgå till det riskkänsliga kapitalkravet som följer av 2 kap. 4 § första stycket 2 i förening med 7 kap. 1 §, får trots detta ges tillstånd att driva tjänstepensionsverksamhet som tjänstepensionsföretag, om föreningen kan antas komma att uppfylla det riskkänsliga kapitalkravet efter tillämpning av 15 kap. 5–7 §§.

Denna lag träder i kraft den 15 december 2020.